

8.5.2025 Mielenterveys- ja päihdepalveluiden johtajien
verkostopäivät

Sote-työparimallin yhteiskehittäminen

Marika Lehtinen, Työikäisten palvelujen johtaja, Sosiaali- ja
vammapalveluiden tulosryhmä, Varha

Tommi Väyrynen, Päihde- ja Mielenterveyspalvelujen
johtaja, Mielenterveys- ja päihdepalvelut, Varha

Taustaa

Mielenterveys- ja päihdelainsäädäntömuutoksien (2023) tarkoituksena on ollut

- selkeyttää so ja te tehtäviä
- vahvistaa niiden yhteensovittamista

SO Sosiaalihuolto

So-interventiot ovat yksilön, perheen tai yhteisön **toimintakyvyn, sosiaalisen hyvinvoinnin ja turvallisuuden osallisuuden edistämistä sekä elämäntilanteen ja ongelmien selvittämistä**

§ **Sosiaalihuoltolain säännöksiä** on sovellettava tuen tarpeita vastaavien palvelujen antamisessa

TE Terveydenhuolto

Te-interventiot ovat **hoitoa tai lääkinnällistä kuntoutusta toimintakyvyn ja suoriutumisen tukemiseksi**, vaikka niihin sisältyisi muun elämäntilanteen käsittelyä ja sosiaalisia taitoja edistävää kuntoutusta

Terveydenhuoltolain säännöksiä lääketieteellisen tarpeen mukaisen terveyden- ja sairaanhoidon antamisessa

SOTE

- Joissakin tilanteissa sekä sosiaalihuollon että terveydenhuollon tehtäviin voi sisältyä toimia, jotka **soveltuvat molempien alojen käyttöön**
- **Yhteistyötä ja työnjakoa olisi mahdollista sopia alueellisesti**
 - esimerkiksi menetelmät, joilla pyritään lisäämään motivaatiota tai valmentamaan sosiaalisia ja arkielämän taitoja.

Valittavan lainsäädännön ja menettelytavat ratkaisee palvelun sisältö, ei se miten palvelu on hallinnollisesti organisoitu → Sote yhteisissä palveluissa asiakas on sekä sosiaalihuollon asiakkaan että terveydenhuollon potilaan asemassa

SHL 24 §

"Sosiaalihuollossa tehtävä päihde- ja riippuvuustyö on suunniteltava ja toteutettava siten, että se muodostaa toimivan kokonaisuuden muun sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa sekä hyvinvointialueella ja kunnissa tehtävän ehkäisevän päihdetyön kanssa."

SHL 25 §

"Sosiaalihuollossa tehtävä mielenterveystyö on suunniteltava ja toteutettava siten, että se muodostaa toimivan kokonaisuuden muun sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa sekä hyvinvointialueella ja kunnissa tehtävän mielenterveyden edistämisen kanssa."

THL 27 §

"Mielenterveyden hoito on suunniteltava ja toteutettava siten, että se muodostaa toimivan kokonaisuuden muun sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa sekä hyvinvointialueella ja kunnissa tehtävän mielenterveyden edistämisen kanssa."

THL 28 §

"Päihde- ja riippuvuushoito on suunniteltava ja toteutettava siten, että se muodostaa toimivan kokonaisuuden muun sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa sekä hyvinvointialueella ja kunnissa tehtävän ehkäisevän päihdetyön kanssa."

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen yhteensovittamisen velvoite

Palvelulupauksemme:

Saat tarvittaessa ripeästi yhteyden valitsemassasi palvelukanavassa. Tarjoamme palveluja tarpeittesi mukaan, ja tarvittessasi sovitamme niitä yhteen.

Jos palveluntarpeesi jatkuu pitempään, nimeämme sinulle oman työntekijän.

Varhan palvelustrategia

3. Perustason mielenterveys- ja päihdepalvelut 1/3

- Vähennämme tarvetta erikoissairaanhoidon, laitoshoidon ja asumispalvelujen käytölle vaikuttavilla ja yhdenmukaisin periaattein saatavilla olevilla peruspalveluilla.

3. Perustason mielenterveys- ja päihdepalvelut 2/3

- Painotamme matalan kynnyksen, digitaalisia, kotiin vietäviä sekä jalkautuvia liikkuvia avopalveluita. Tavoitteenamme on vähentää asumispalvelujen ja laitostuntoutuksen tarvetta.

3. Perustason mielenterveys- ja päihdepalvelut 3/3

- Järjestämme mielenterveys- ja päihdepalveluja omana toimintanamme. Yksityisellä palvelutuotannolla täydennämme omia palvelujamme.
- Vahvistamme omaa palvelutuotantoamme erityisesti asumispalveluissa, yhteisösosiaalityössä ja etsivässä työssä sekä päihde- ja riippuvuuspalveluiden avo-, laitostvieroitus- ja selviämisasemapalveluissa.
- Siirrymme moniammatilliseen arviointiin mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalveluiden ja päihdelaitostuntoutusten arvioinneissa. Hyödynnämme tarvittaessa omia asumispalveluyksiköitämme.

Strategisesta hankkeesta 2, joihin kytketty tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman säästötavoite

Miepä-palvelujen saatavuuden parannus ja hoidon porrastus

Sote-yhteiset tavoitteet

1. Laitos- ja asumispalveluiden keventämisen odotetaan vähentävän erityisesti raskaiden ostopalveluiden kustannuksia (Tutaa-säästötavoite 2,305 M€).
2. Perustason palveluiden vahvistamisella vähennetään myös erikoissairaanhoidon käyttöä.

Osaprojektit

1. Ensilinjan palveluvalikoiman laajentaminen ja palveluprosessien yhtenäistäminen sote-keskuspalveluissa
2. Toiminnallisen Sote-integraation vakiinnuttaminen perustasolla
3. Perustason palveluiden sekä psykiatrisen erikoissairaanhoidon välisen hoidon porrastuksen määrittely sisältäen psykiatriin konsultaatiot perustasolle
4. Hoidon saatavuuden, porrastuksen ja vaikutusten mittarointi
5. Laitospalveluiden vähentäminen päihde- ja riippuvuuspalveluissa
6. Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalveluiden keventäminen

Toiminnallisen Sote-integraation vakiinnuttaminen perustasolla

Tarve

- Yhteisiasiakkuudet tavallisia miepä-ongelmista kärsivillä
- Palveluiden yhteensovittaminen on lakisääteinen velvollisuus
- Tarvitaan toimiva malli, jolla voidaan yhteensovittaa.

Keinot

- Sote-työparimallin ja monialaisen tiimityön kehittäminen Kestävän kasvun V-S –hankkeessa
- Miepä-yksiköiden ja työikäisten sosiaalipalvelut samoihin tiloihin
- Yhteinen arvioprosessi laitospäihdekuntoutukseen
- Miepä-sh Soitu-tiimeihin
- Yhteistyötä kouluttamisessa toipumisorientaation viitekehukseen liittyen.

Sote-työparimalli on
Varhan tapa sovittaa
yhteen sosiaali- ja
terveydenhuollon
mielenterveys- ja
päihdepalvelut

Asiakas

Operaatio erittäin salainen

Tommi
007

Marika
00-agentti

Alueagentit

Alueagentit:

- alue 1 = agentit 001
- alue 2 = agentit 002
- alue 3 = agentit 003
- alue 4 = agentit 004
- alue 5 = agentit 005
- alue 6 = agentit 006
- alue 7&8 = agentit 008

Toipumisorientaatio

Katja Q

Hanna Q

Quartermasters

Yhteensovitut mielenterveys- ja päihdepalvelut sosiaali- ja terveydenhuollossa

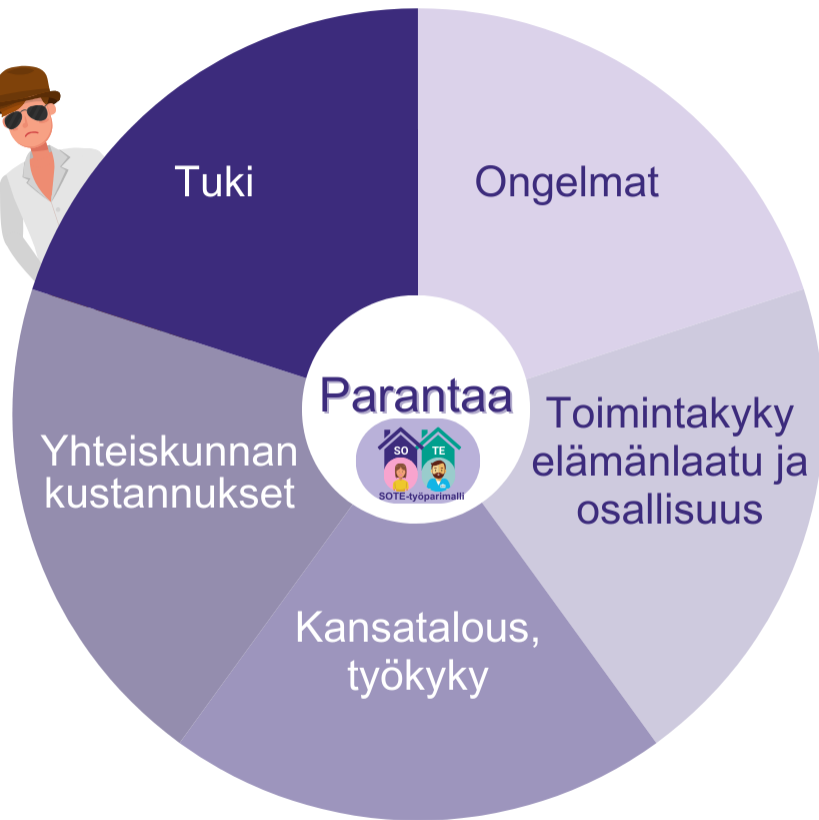

Tämä monialainen osaaminen vähentää kuormitusta

5. Työntekijät **saavat** tukea monialaisesta osaamisesta

4. **Vähentävät** Varhan / yhteiskunnan kustannuksia päällekkäisten ja tarpeettoman kalliiden toimintojen jäädessä pois

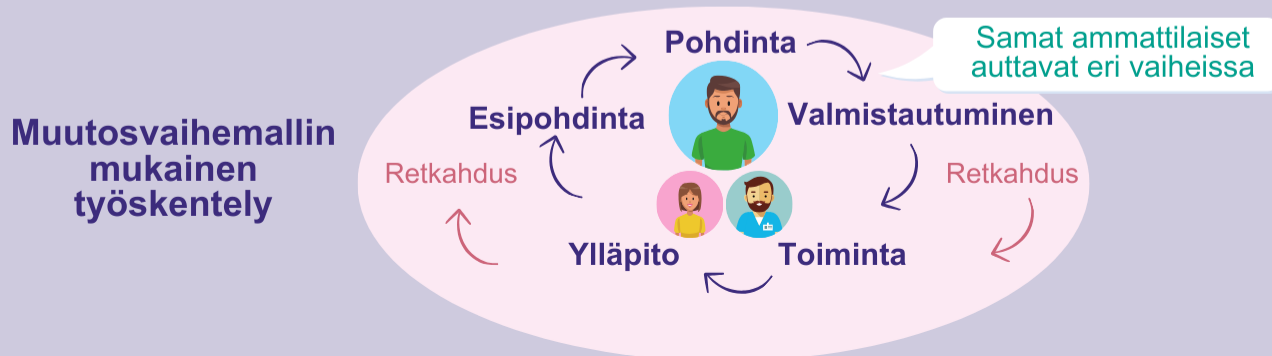
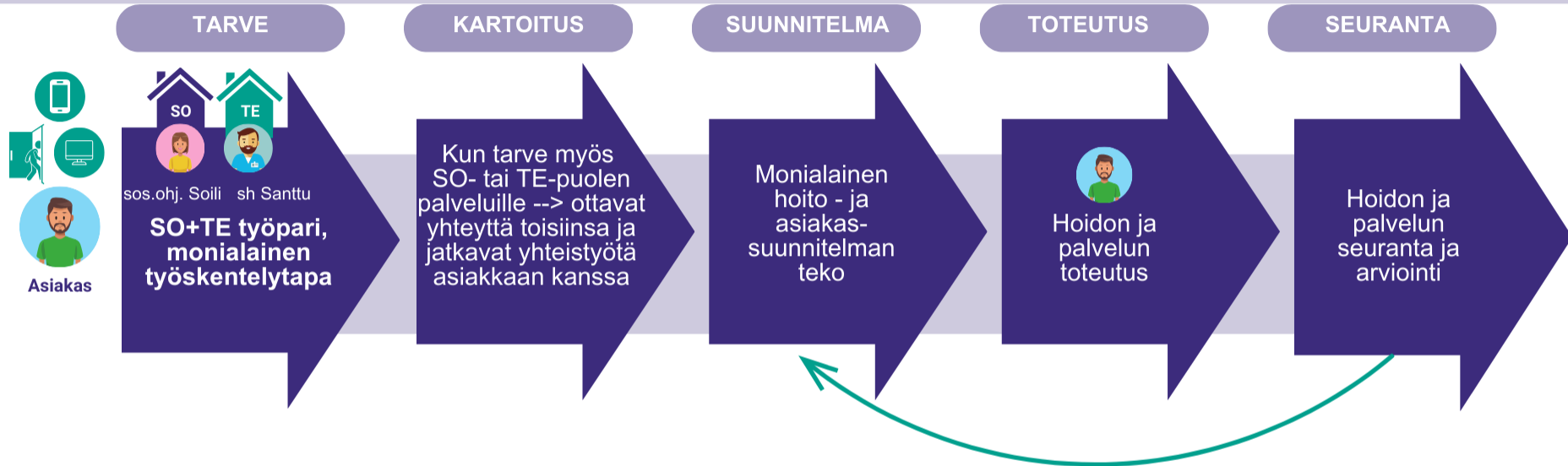

1. **Vähentävät** yksilöiden ja perheiden ongelmia

2. **Lisäävät** yksilöiden ja perheiden toimintakykyä, elämänlaatua ja osallisuutta

3. **Kasvattavat** kansantaloutta toiminta- ja työkykyisten kansalaisten määrän lisääntyessä

Mielenterveys-, päihde- ja riippuvuuspalveluiden SOTE-integroitu työparimalli

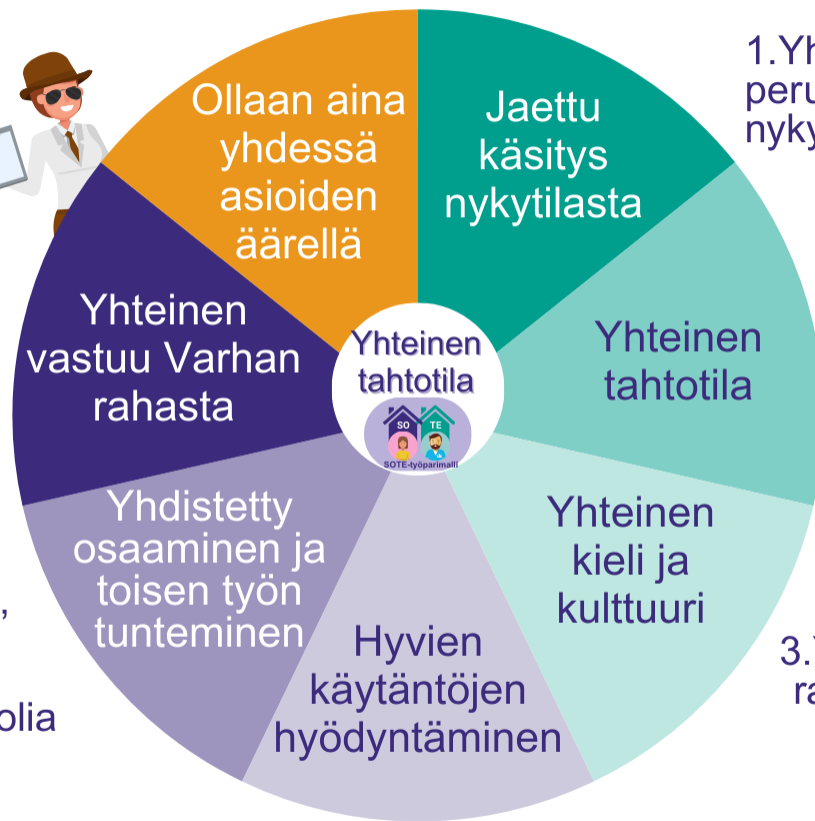

Yhteensovittava johtaminen

Yhteinen tahtotila ja toimintakulttuuri

Yhdessä tekemällä
vältämme
salassapidon karikot

1. Yhteiseen tietojohdantamiseen perustuva jaettu käsitys nykytilanteesta

2. Strategiasta kumpuava vahva yhteinen tahtotila (visio)

3. Yhteisen kielen ja kulttuurin rakentamista monialaisessa yhteistyössä

4. Hyödyntäen yhteiseksi sopivia menetelmiä, taustateorioita ja viitekehyksiä

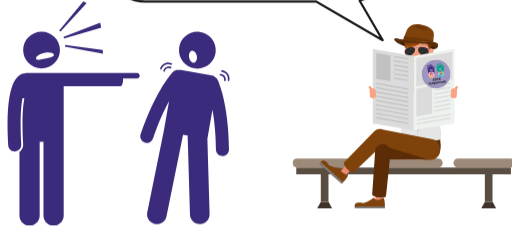
5. Yhdistetään osaamista, opitaan tuntemaan toistemme työtä ja ymmärtämään sen eri puolia

6. Yhteinen vastuu Varhan rahasta, tiedostetaan ja otetaan huomioon oman toiminnan vaikutukset toisen budjettiin

7. Ei tule väärin tulkintoja, kun ei olla välitetyn tiedon varassa

Tunnekulttuuri

Meidän tulee myös
nähdä yhteinen
kehittämistavoite

- Emme syyttele toisiamme

- Luottamus toiseen, kunnioitus, ystävällisyys

- Critical friend - annetaan tukea sekä rakentavaa palautetta

- Tunnekulttuurin rakentamiseen pitää käyttää aikaa

- Ennen kuin arvostelee muita kannattaa tarkastella itseään - näemme malkan myös omassa silmässä

Yhteinen asiakas

Unelmien työpari on samalla levelillä

Olen toiminnan ihminen ja jaan samat ammattieettiset arvot - hyväksyvä, toista arvostava ja motivoitunut sekä avarakatseinen, myönteinen, läsnäoleva ja inhimillinen

Tuon lisäksi aina osuuteni kaffesta ja pullasta ☕

Kyllä, minäkin haluan tehdä yhteistyötä ja olen aidosti kiinnostunut, täsmällinen, mutta joustava. Olen turvallinen ja luotettava sekä empaattinen ja osaan kuunnella. Olen rohkea ja toimeen tarttuva.

Lisäksi olen huumorintajuinen ja mikä tahansa pulla käy minulle 👍

Vaikuttaa kyllä unelmien työparilta

He vaikuttavat olevan tiimipelaajia ja luottavat toisiinsa. He tukevat työparia ja ottavat apua vastaan sekä hoitavat omat työnsä ja sovitut asiat.

He jakavat tietoa ja osaamista.

He antavat tilaa toisten näkökulmille, jolloin toinen tuntee olonsa kuulluksi. He kommunikoivat avoimesti myös haastavista asioista ja heillä on tilanteiden lukutaitoa.

varha
Varhainen ja laadukas
kasvatustoiminta

Suomen
kasvatusta
kasvatusta

European Union
financing
the growth of
the economy

- Jatkuva keskustelu organisaation eri tasoilla, esim. asiakkaan, palveluiden tai kokonaisuuksien ympärillä
 - Yhteisten suunnitelmien tekeminen (asiakas-, hoito- ja kuntoutus) ja niiden arviointi sekä yhdessä oppiminen
 - Yhteinen strateginen hanke
 - Yhteinen taktinen ohry

- Tiedon jakaminen, kun kentältä kuuluu jotakin "kummallista"

- Yhteinen tiedonkeruu
 - eri puolilta tulevan tiedon yhteensovittaminen
 - yhteinen tiedon arviointi
 - tulkinta ja johtopäätökset

Yhteinen tietoportaa aikuisten miepä-palveluille tekeillä → toiminnan ja talouden yhteinen tilannekuva

Yhteensovittavaa johtamista tukevat rakenteet

Ohjausryhmät (ohry) ohjaavat toimintaa

Mielenterveys- ja
päihdepalveluiden
ohry

Lasten ja nuorten
psykososiaalisten
palveluiden ohry

Yhteistyössä
yhteensovittamista

Isommat tapaamiset,
seminaarit, koulutukset

**Yhteisiä
työryhmiä**

**Kaikkien
osallistaminen ja
toimintakulttuurin
leviäminen**

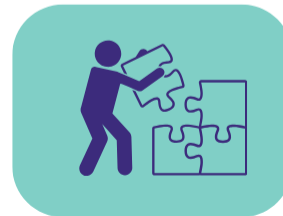
**Suunniteltua ja
tavoitteista
kohtaamista**

**Eri hallintokuntien
henkilöstöstä tulee
ME**

**Johtamisen ja
toiminnan
rakenteiden
uudistamista**

Monialaisuuden huomioiminen Varhan so+te miepä-palveluissa

Johtaminen

- Johdetaan monialaisen tiedon avulla
- Kohti parempaa tiedonkulkua ja yhteensovittavaa johtamista
- Ristiinedustus joryt + ohryt
- Yhteiset henkilöstöinfot

Prosessit

- Yhteiset prosessit (mm. laitostuotoinen päihdekuntoutus)
- Myöntämiskriteerien ja palvelukuvausten yhteinen jalkautus
- Yhteiset käytännöt (mm. suostumukset sote-yhteistyölle)
- Yhteistyö psykiatrian kanssa prosessien sujuvoittamiseksi
- So ja te resurssien kohdentuminen omalle tontille

Osaaminen

- Yhteinen osaamis pohja ja viitekehys (esim. Toipumisorientaatio)
- Yhteiset koulutukset (esim. Ooh- ja MoHa-koulutus)

- Sote-yhteiset yksiköt mm.
 - K1 – K4
 - Soihitu-tiimit
 - Monipalvelukeskus ja haittoja vähentävä palvelukokonaisuus
- Uusien yhteisten palveluiden kehittäminen
 - Asumisvalmennus
 - Etäosasto
 - Tehostettu avohoito
- Olemassa olevien palveluiden/ yksiköiden yhteinen kehittäminen (Polku, Pahka)

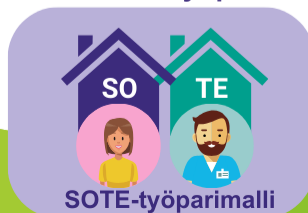

Toimintatavat

- SAS-toiminnan kehittäminen: hoito-, kuntoutus- ja asiakassuunnitelmien yhteensovittaminen
- Olemassa olevien hoito-, kuntoutus- ja asiakassuunnitelmien läpikäynti ja asiakkaiden ohjautuminen oikeaan palveluun (asumispalvelut) ja/tai yhteisasiakkuuteen

Ajattelemme Varhassa, että miepä-asiakas on meidän yhteinen asiakas

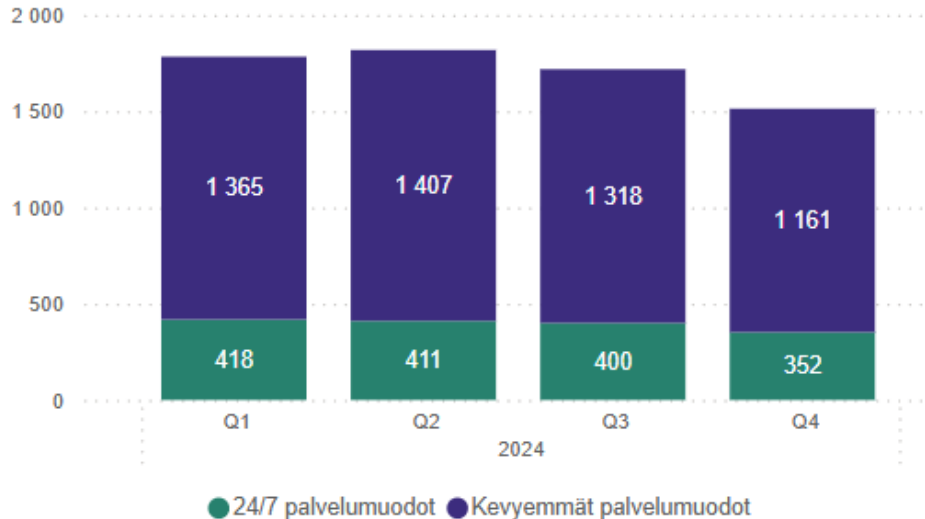
Sote-työpari

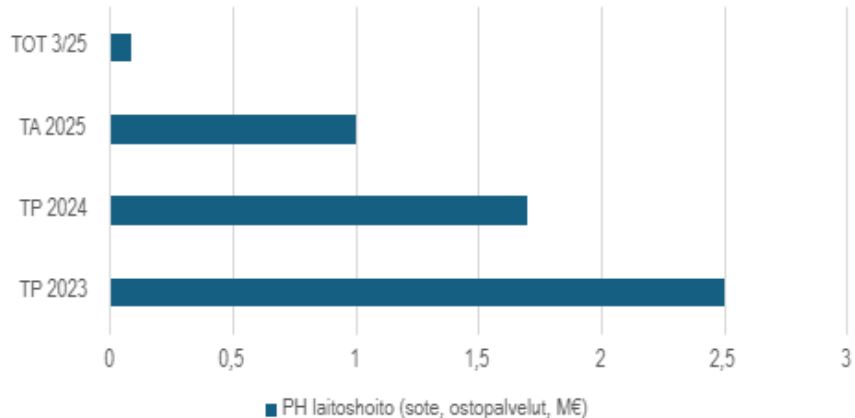
Alustavia tuloksia

Mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden
asumispalveluiden jakaantuminen, poikkil.

Omat ja ostopalvelut. Kvartaaliseuranta vuodelta 2024.

PH laitoshoidon (sote, ostopalvelut, M€)

Kiitos!

marika.lehtinen@varha.fi

tommi.vayrynen@varha.fi

